

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247465

ความทุกข์และภัยอันสืบเนื่องจากการเกิดภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยโรคเบาหวาน

นันทชัยวัฒน์ ฤกษ์กุล

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)
ปีการศึกษา 2554

๖ ๐๐๒๕๒๕๐๙

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

247465

ความชุกและปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยโรคเบาหวาน

นนท์ชตสัณฑ์ สกฤตพงษ์

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)

ปีการศึกษา ๒๕๕๔

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

PREVALENCE AND RISK FACTORS OF DEPRESSION
AMONG DIABETIC PATIENTS

NANCHATSAN SAKUNPONG

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
(COUNSELING PSYCHOLOGY)

2011

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ความชุกและปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วย
โรคเบาหวาน

ชื่อผู้เขียน นายนันท์ชดส์นที สกุลพงศ์

สาขาวิชา จิตวิทยาการให้คำปรึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริบูรณ์ สายโกสุม ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีสมร สุริยาศสิน

แพทย์หญิง สุกัญญา รักษาจิกุล

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุพิพิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อริสา สำรอง)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริบูรณ์ สายโกสุม)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีสมร สุริยาศสิน)

.....กรรมการ

(แพทย์หญิง สุกัญญา รักษาจิกุล)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ความชุกและปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วย
โรคเบาหวาน

ชื่อผู้เขียน นายนันท์ชัตต์สันห์ สกุลพงศ์

ชื่อปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชา จิตวิทยาการให้คำปรึกษา

ปีการศึกษา 2554

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริบุรณีย์ สายโกสุม ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีสมร สุริยาศิน
3. แพทย์หญิง สุกัญญา รักษ์ขจีกุล

217465

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุก ปัจจัยที่สัมพันธ์ และปัจจัยเสี่ยงของภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยโรคเบาหวานที่แผนกผู้ป่วยนอกอายุรกรรม โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 250 ราย ในช่วงเวลาระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2553 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามภาวะซึมเศร้า 9 คำถาม แบบประเมินความคิดอัตโนมัติทางลบ และแบบประเมินสัมพันธภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, Pearson's chi-square test, Pearson Correlation, Multivariate Logistic Regression และ Multiple Regression Analysis ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ความชุกของภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยเท่ากับร้อยละ 20.8 (52 คน)
2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยโรคเบาหวาน ได้แก่ เพศ ความเพียงพอของรายได้ ($p < 0.05$) การสูญเสียชีวิตของญาติในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ระดับน้ำตาลในเลือด และความคิดอัตโนมัติทางลบ ($p < 0.01$)

3. ปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยโรคเบาหวาน ได้แก่ การรับรู้ว่ามีรายได้ไม่เพียงพอ (Odd ratio = 2.21, 95% CI = 1.00-4.86) เพศหญิง (Odd ratio = 2.49, 95% CI = 1.22-5.08) ระดับน้ำตาลในเลือดสูง (Odd ratio = 2.84, 95% CI = 1.41-5.71) การสูญเสียชีวิตของญาติในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา (Odd ratio = 6.20, 95% CI = 2.83-13.57) และความวิตกกังวล (p < 0.01, R² = .447)

the methods of Pearson's chi-square test, Pearson's correlation coefficient, multivariate logistic regression, and multiple regression analysis.

Findings are as follows:

1. The prevalence of depression in the diabetic patients under study was equal to 20.8 percent (52 patients).
2. The factors found to be correlated with depression in diabetic patients were gender, income sufficiency ($p < .05$), deaths of relatives in the previous year, blood sugar levels, and negative automatic thoughts ($p < .01$).
3. The risk factors for depression in these diabetic patients were perception of insufficiency of income (Odds ratio = 2.21, 95 percent, confidence interval (CI) = 1.00-4.86); female gender (Odds ratio = 2.49, 95 percent, CI = 1.22-5.08); high blood sugar level (Odds ratio = 2.84, 95 percent, CI = 1.41-5.71); deaths of relatives in the previous year (Odds ratio = 6.20, 95 percent, CI = 2.83-13.57); and negative automatic thoughts ($p < .01$, $R^2 = 0.447$).

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริบูรณ์ สายโกสุม รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีสมร สุริยาศศิน และ แพทย์หญิง สุกัญญา รักรักษ์จิกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำชี้แนะในการทำวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อริสา สำรอง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้คำชี้แนะในด้านสถิติ และระเบียบวิธีการวิจัย

ขอขอบคุณคุณประภัสสร แสนมหาชัย ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นผู้ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่แผนกผู้ป่วยนอกอายุรกรรม โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวรทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

ขอขอบพระคุณผู้ป่วยเบาหวานทุกท่านที่เสียสละเวลารอพบแพทย์ในการให้ข้อมูลกับผู้วิจัย

นันท์ชัตสนันท์ สกกุลพงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(8)
สารบัญตาราง.....	(11)
บทที่ ๑	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะซึมเศร้า.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดอัตโนมัติทางลบ.....	24
แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น.....	26
แนวคิดเกี่ยวกับโรคเบาหวาน.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	51
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แสดงความชุกของภาวะซึมเศร้า ในผู้ป่วยโรคเบาหวาน	56
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	56
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	64
สรุปผลการวิจัย	65
อภิปรายผล	66
ข้อเสนอแนะ	71
ภาคผนวก.....	72
บรรณานุกรม.....	79
ประวัติผู้เขียน	89

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละ จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลและปัจจัย ที่เกี่ยวกับโรคของผู้ป่วยเบาหวาน	51
2 ความชุกของภาวะซึ่มเส้ำในผู้ป่วยโรคเบาหวาน	56
3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะซึ่มเส้ำกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล 'และปัจจัยที่เกี่ยวกับโรคของผู้ป่วยโรคเบาหวาน	56
4 เมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่นำมาเข้าสมการ Logistics	60
5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ Logistic (multiple logistic regression analysis) แบบ Enter ของปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาวะซึ่มเส้ำ ในผู้ป่วยโรคเบาหวาน	61
6 เมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรความคิดอัตโนมัติทางลบ การสร้าง สัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นที่นำมาเข้าสมการการถดถอยเพื่อทำนาย การเกิดภาวะซึ่มเส้ำเฉพาะในผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีภาวะซึ่มเส้ำ	62
7 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Enter เฉพาะในกลุ่มผู้ป่วย เบาหวานที่มีภาวะซึ่มเส้ำ	63